

راهکارهای ازدواج آسان

خانم افسانه ترکشوند^۱

سحریات^۲

چکیده

این مقاله مربوط به راهکارهای عملی آسان سازی ازدواج است و باید این راهکارها در جامعه عملی شود تا مشکلات ازدواج هم کاهش یابد و همین راهکارها سبب می شود جامعه و جوانان از فسادهای جنسی و اخلاقی در امان باشند.

ازدواج در واقع پاسخگویی به نیازهای غریزی، فطری و معنوی است که باید به موقع صورت گیرد و مشکلات ازدواج از مهمترین مسائل جوانان امروز می باشد که تأثیرات آن در ابعاد گوناگون در جامعه مشخص و واضح است.

در این مقاله ابتدا به موانع فردی تأخیر در ازدواج می پردازیم سپس در مطلب بعدی به موانع اجتماعی تأخیر در ازدواج می پردازیم. کمک و همیاری همه افراد جامعه و کاهش هزینه های اقتصادی بهترین کمک به ایجاد خانواده و فراهم ساختن ازدواج جوانان است که در بخش سوم هم به راهکارهای اقتصادی برای ازدواج آسان می پردازیم و در پایان نتیجه گیری از کل مباحث می کنیم.

کلیدواژه: ازدواج، راهکار، آسان.

^۱ . استاد راهنما؛ استاد حوزه و دانشگاه.

^۲ . طلبه حوزه علمیه کوثر(س) تویسرکان.

مقدمه

ازدواج امری فطری، طبیعی و غریزی و عقلایی است که دین اسلام به آن اهمیت فراوانی داده است و آن را از بهترین سنت های دینی شمرده است. از آنجا که ازدواج هم نیاز طبیعی زن و مرد به یکدیگر است باید مانند سایر نیازها به صورت ساده انجام بگیرد اما متأسفانه این امر ساده از مسیر خود خارج شده است و به مجموعه ای از آداب و رسوم و توقعات غیرضروری و تجملات تبدیل گشته است.

بنابراین از نظر اسلام تأخیر در امر ازدواج امر نکوهیده ای است که مورد رضایت خداوند متعال نیست. منظور از آسان سازی در این امر یعنی ارائه راهکارهای مناسب که باعث می شود جوانان به راحتی ازدواج کنند پس ازدواج آسان یعنی از بین بردن مشکلات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی که باعث بروز ازدواج آسان در میان جوانان می شود.

تأخیر در ازدواج جوانان، اثرات منفی بسیاری بر فرد و جامعه دارد و مشکلاتی چون افزایش سن ازدواج، افسردگی و از بین بردن نشاط جوانان، مبتلا شدن به وسواس زیاد در انتخاب همسر، ناامیدی و تصمیم به عدم ازدواج و ده ها مشکلات دیگر که باعث سختی در امر ازدواج جوانان شده است بنابراین باید به این مسئله توجه ویژه شود و راهکارهای مربوط ارائه شود.

هدف از این تحقیق این است که راهکارها برای ازدواج آسان و زندگی بهتر براساس آموزه های دینی معرفی شود تا با آسان گیری، زمینه ازدواج جوانان فراهم شود.

بنابراین از جمله فواید این تحقیق آن است که:

۱. جوانان به سمت فساد و بی بندوباری کشیده نشود.

۲. قناعت و ساده زیستی در بین جوانان و خانواده ها رواج پیدا کند.

۳. جلوی تجمل گرایی ها گرفته شود.

۴. توقع و انتظارات جوانان و خانواده ها از یکدیگر خصوصاً اگر امر مهریه کمتر شود.

۵. جامعه و رهبری جمهوری اسلامی ایران تدابیر و کمک هایی در این امر به جوانان کنند.

کتاب "جوانان و ازدواج" به نویسندگی دکتر اسماعیل بیابانگرد مباحثی درباره ی اهداف، ملاک ها و موانع و راهکارها درمورد امر ازدواج را بیان کرده است. در این کتاب به صورت پراکنده موانع و مشکلات ازدواج و راهکارهای آن بیان شده است و همچنین در کتاب "مطلع عشق" به نویسندگی محمدجواد حاج علی اکبری رهنمودهای حضرت آیت الله خامنه ای (مدظله العالی) به زوج های جوان آمده است. عمده ی مباحث این کتاب سخنان رهبر گرانقدر درباره ی مسئله ی ازدواج از مرحله خاستگاری و انتخاب همسر و رفتار متقابل زوجین با یکدیگر است و تنها در یک قسمت اشاره به راهکارهایی برای ازدواج آسان شده است؛ لذا باتوجه به مباحث این دو کتاب ما با انجام این تحقیق می خواهیم راهکارها را جمع بندی کرده تا تأخیر در امر ازدواج در میان جوانان کاهش یابد.

ازدواج و تولید نسل و ادامه حیات از سنت های الهی است و خداوند آدم را خلق کرده و انیس و همدمی چون حوا برایش آفرید تا در کنار هم از آسایش و امنیت برخوردار باشند و نسل آدم ادامه یابد. بنابراین همه ی آموزه های اسلامی به اصل ازدواج تأکید و بر آسان گرفتن این اصل تأکید می کنند و اسلام از زمان پیامبر(ص) و قبل از ایشان به امر آسان سازی ازدواج توجه داشته و در آیات و روایات بر آن تأکید بسیار کرده است.

روش جمع آوری مطالب به صورت کتابخانه ای به شیوه نقل مطالب از کتاب ها است که در بعضی موارد به صورت خلاصه می باشد.

نخستین چیزی که سازنده قوانین اخلاقی هراجماع است، ازدواج است. بنابراین اگر شرایط بهتری فراهم شود که همه اقشار جامعه قدرت ازدواج را داشته باشند این اقدام علاوه بر احیای سنت ارزشمند پیامبر(ص) موجب می شود بسیاری از مفاسد در جامعه کنترل شود.

ازدواج و تأسیس کانون خانواده یکی از مهمترین رسوم اجتماعی انسان هاست که از فطرت آن ها مایه می گیرد. بنابراین این مقاله شامل ۳ مطلب است؛ مطلب اول ابتدا به موانع فردی تأخیر در ازدواج می پردازد، در

بخش دوم موانع اجتماعی را بیان می کنیم و در بحث سوم به راهکارهای اقتصادی برای ازدواج آسان می پردازیم.

تعریف لغوی و اصطلاحی

در لغت واژه ی ازدواج به معنای باهم جفت شدن و جفت گرفتن، زن گرفتن، شوهرکردن و زناشویی آمده است.

از نظر اصطلاحی: ازدواج پیمانی مقدس است که در بین تمام انسان ها وجود دارد. ازدواج به یک عرف و قانونی و شرعی گفته می شود که مرد و زن را برای مشارکت دائم و موقت در زندگی به هم پیوند می دهد. همچنین ازدواج قراردادی رسمی برای پذیرش یک تعهد دو طرفه به منظور تشکیل زندگی مشترک است.

موانع و عوامل تأخیر در ازدواج (موانع فردی)

۱. ادامه تحصیل:

یکی از عواملی که باعث تأخیر در ازدواج می شود ادامه تحصیلات است. اغلب پسران و دختران علاقه دارند تحصیلات خودشان را حداقل تا مقطع دیپلم و در صورت امکان تا مقطع لیسانس ادامه دهند و از طرف دیگر ازدواج را با درس خواندن ناسازگاری می دانند چرا که ازدواج مسئولیت آور است و شخص را مقید می سازد مثلاً شوهر باید مخارج خانواده را تأمین کند در صورتی که اگر بخواهد تحصیل کند در حین تحصیل هنوز شغل و درآمدی پیدا نکرده است و پسران بعد از ازدواج فکر می کنند باید همسر داری کنند و دختران بعد از ازدواج فکر می کنند باید شوهر داری و خانه داری کنند و فراغت برای درس خواندن نخواهند داشت.

پسران و دختران برخلاف میل طبیعی خود خویشتن را ملزم می سازند که ازدواج را تا پایان دوره ی تحصیلات به تأخیر بیندازند با این که تحت فشارهای نیروی غریزه ی جنسی قرار می گیرند اما ناچارند آن را سرکوب کنند چرا که ازدواج را مانعی برای ادامه تحصیل می دانند و فکر می کنند داشتن تحصیلات مهم تر از ازدواج است چرا که تحصیلات را برای آینده ی خود ضرورت و سرنوشت ساز می دانند اما غریزه ی جنسی به هر حال یک واقعیت است و با این بهانه ها نادیده گرفته نمی شود. (اسماعیل بیابانگرد، ص ۹۶)

پیامبر خدا با استناد به همین آیه خطاب به کسانی که به دلیل ترس از فقر ازدواج نمی کردند می فرماید: هرکس ازدواج را به دلیل ترس از تأمین خانواده ترک کند به تحقیق به خدا گمان بد برده است خداوند می فرماید اگر فقیر باشند خداوند آنان را از فضل خود بی نیاز می سازد. (رضایت زناشویی، عباس پسندیده، قم، ۱۳۸۹، ص ۲۵)

همچنین در سوره بقره آیه ۲۶۸ گفته شده است که شیطان به شما وعده فقر می دهد و خداوند به شما وعده آمرزش و فزونی می دهد. (سوره بقره، آیه ۲۶۸)

پیامبر خدا (ص) همیشه به حضرت علی (ع) می گفتند: ای علی! اندوه روزی فردا را نخور که هر فردایی، روزی آن فرا می رسد. (تحت العقول، ص ۱۴)

راهکارهای اقتصادی برای ازدواج آسان

۱. پرداخت وام از طرف دولت برای افرادی که تازه ازدواج می کنند

امروزه بسیاری از جوانان علاقه به ازدواج و تشکیل خانواده دارد چرا که گزینه ی جنسی می تواند فشارهای روحی و روانی زیادی به انسان وارد کند به همین سبب وقتی توان تهیه لوازم و امکانات زندگی را ندارد مجبور می شوند از گزینه جنسی چشم پوشی کنند و مطابق میل خود رفتار نکنند و این امر سبب می شود وقتی جوانان تحت فشارهای جنسی قرار بگیرند زمینه و فضای لازم برای فسادهای اجتماعی را فراهم آورد و نظم و امنیت جامعه به هم بریزد قرض الحسنه یکی از سنت های خوب و گره گشای اسلامی است و در آیات فراوانی از قرآن کریم به آن تشویق شده است همانطور که خداوند می فرماید: کیست که خدا را وام دهد تا خداوند بر او و به چندین برابر بیافزاید و خداست که می گیرد و می دهد و به سوی او همه بازمی گردند. (عباس رجبی، مقاله سن ازدواج، ص ۱۵۲) (سوره بقره، آیه ۲۴۵)

اگر این سنت حسنه که تحت عنوان وام ازدواج در جامعه گسترش یابد و از این طریق وام های بلند مدت و کوتاه مدت با بهره های کم به جوانان برای ازدواج و تهیه وسایل مورد نیاز زندگی شان داده شود و امر ازدواج را تسهیل کند کمک زیادی به جوانان کرده و آنان را در امر ازدواج علاقه مند و تشویق می کند.

۲. اعطای بن کالا

مثلاً دولت می تواند به جوانان بن کالا جهت تهیه لوازم اولیه زندگی اعطا کند یا مثلاً بعد از ازدواج کالا برگ هایی جهت خرید مایحتاج زندگی به آنان اعطا کند این سبب می شود مثلاً اگر دختری در خانه ی پدری از همه نعمت های مالی بهره مند بوده و اکنون که ازدواج کرده با وضع بد معیشت رو به رو نشود و نگاهی به آینده منحرف نگردد و همچنان در زندگی شوق و علاقه مندی داشته باشد.

۳. واگذاری مسکن با قیمت ارزان

داشتن مسکن برای زوج ها یعنی یک مکانی که زوج ها در آن آرامش بیابند و رفع نگرانی از جهت مسکن باعث می شود که امر ازدواج را آسان کند البته این بدین معنا نیست که هرکس ازدواج کرده دارای مسکن بوده است و باید حتماً دارای مسکن باشد و سپس ازدواج کند چرا که بسیاری از افراد بوده اند که پس از ازدواج دارای منزل شخصی نبوده اند و بعدها با همت و تلاش خود صاحب خانه و کاشانه شده اند اما مسئولین هم برای حل این مشکل مثلاً می توانند یک شهرک بسازند که در آن خانه های کوچکی را احداث کنند و مدتی در اختیار زوج ها بگذارند تا زوج ها در این مدت با همت و تلاش و یاری خانواده ها و اطرافیان بتوانند منزلی را جهت آرامش خاطر و راحتی تهیه نمایند.

۴. پوشش و حمایت بیمه

گاهی اوقات در زندگی حوادث و بیماری هایی پیش می آید که هزینه های سرسام آور به دنبال دارد و زندگی مشترک را دارای ضعف مالی می کند اما اگر این حمایت های بیمه ای برای حوادث و بیماری ها باشد و دولت مثلاً دفترچه های بیمه را به زوج ها عطا کند سبب می شود تا با آرامش بیشتری ازدواج کنیم و در هنگام رخ دادن حادثه یا مبتلا شدن به بیماری خاصی از هزینه های آن هراس نداشته باشیم و این یک کمک مالی برای زندگی مشترک باشد.

۵. کمک و همیاری

همانطور که خداوند همه افراد جامعه را به یاری جوانان برای ازدواج و تشکیل زندگی دعوت می کند، همه ی افراد به خصوص افراد ثروتمند باید در این امر شرکت کنند و همچنین می توان رسم زیبایی بین اقوام ایجاد شود مثلاً خانواده های نزدیک پسر و دختر می توانند در حد توان به تهیه لوازم اولیه زوج ها کمک کنند و وساطت برای ازدواج جوانان در نزد بزرگان و اولیای دین از امور ممدوح شمرده شده است که این امر مهم در گفتار معصومین مورد تأکید قرار گرفته شده است. (مهدی، شمس الدین، جوانه های جوان، چاپ اول، قم، سال ۷۶، ص ۱۶۹، انتشارات شفق) چنان که امام صادق(ع) فرمودند: کسی که جوان بی همسری را همسر دار کند از آنان است که در روز قیامت مورد نظر رحمت الهی قرار می گیرد. (محمد بن حسن، حرعاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۶) همچنین انسان های شریف که مال و ثروتی را از راه مشروع و حلال به دست می آورند باید آن مال و ثروت را امانتی از ناحیه خداوند و خود را امانت دار آن مال و ثروت بدانند بنابراین مصرف آن را هدفمند و در امر ازدواج و رضای الهی به مصرف برسانند چنان که امام موسی بن جعفر(ع) در این مورد فرموده اند: خوشا به حال کسی که از ثروت و حلال خود انفاق و بخشش کند. (محمد بیجاری، سخنان ۱۴ معصوم، تهران، انتشارات فردوسی، ص ۱۹)

۶. کاستن هزینه های اضافی

بسیاری از هزینه ها در زندگی مشترک اضافی هستند و ضرورت زیادی ندارد و امکان حذف و کاهش آن وجود دارد که اگر زوج ها و خانواده هایشان تصمیم بگیرن هزینه های اضافی را حذف کنند امکان ازدواج برای بسیاری از جوانان مهیا می شود و این عقیده که بعضی از خانواده ها می گویند در ابتدای ازدواج باید همه امکانات زندگی فراهم باشد نتیجه ای جز فرار جوانان از ازدواج نخواهد داشت. (محمد جواد حاج علی اکبری، مطلع عشق، ج ۱۳، انتشارات فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۷، ص ۱۶۱ - ۱۶۸)

چنان که خداوند متعال در آیه ای بیان فرموده اند: «اتلاف کنندگان مال در راه غیرشایسته برادران شیطانند» (سوره اسراء، آیه ۲۷) همچنین امام علی (ع) می فرمایند: «آگاه باشید مصرف مال در غیر مورد شایسته اش اسراف و تبذیر است». (سیدرضی، نهج البلاغه، ص ۱۲۶)

اما این باید برای جامعه اسلامی و خانواده ها جا بیافتد ازدواج یک ضرورت است و باید انجام بگیرد و این که بعضی از زوج ها اسراف و تجمل گرایی می کنند و چشم و هم چشمی به وجود می آورند برای جامعه مضر و بد است و باید خانواده ها مراسم را ساده برگزار کنند و از هزینه های اضافی پرهیز کنند تا کسانی که ندارند به ازدواج تشویق بشوند و مأیوس نگردند.

۷. سنگین نگرفتن مهریه

یکی از حقوق شرعی زن در ازدواج تعیین مهر است اما متأسفانه این شرع به عنوان یک وهم عرفی درآمده و خانواده ها مهریه های سنگین را ملاک برتری زن می دانند و کمی مهر را دلیل بر بی ارزشی زن قلمداد می کنند درحالی که پیامبر (ص) می فرمایند: بهترین زنان امت من دارای مهریه اندک هستند و این تفکر وهمی بیش نیست؛ چرا که ارزش واقعی زن به ایمان، تقوا و عفت است. البته افراط و تفریط در هرکاری اشتباه است و رعایت حد وسط لازم است. در مهریه هم اگر حد وسط رعایت شود مناسب است. چرا که مهریه زیاد موجب تقلیل در ازدواج و کینه و عداوت مردها می شود و مهریه کم باعث بی ارزش شدن زن ها و سوء استفاده بعضی مردها می شود. بهترین راه رعایت اعتدال و در نظر گرفتن شرایط اقتصادی خانواده ها می باشد.

همچنین قرآن کریم از مهریه به عنوان هدیه تعبیر می کند در مجموع می توان گفت مهریه وسیله ای است که پیوند زن و شوهر را از ابتدای زندگی تقویت کرده و زمینه گسترش روابط عافی مثبت را فراهم می کند. (ابراهیم امینی، همان کتاب، ص ۱۹۹)

پس بنابراین با رعایت حد تعادل برای تعیین مهریه نه سبب دلسردی و سوء استفاده برخی مردها و نه سبب کدورت و تقلیل در ازدواج شویم و امر ازدواج را تسهیل کنیم و سبب شویم از همین ابتدا زوج ها دلگرمی بیشتر جهت تشکیل خانواده و مسئولیت های خانوادگی اقدام نمایند.

نتیجه گیری

برآیند مقاله حاضر حکایت از تأثیر قابل توجه عوامل اقتصادی به سرنوشت جوانان می باشد. هرچند نباید از تأثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی غفلت کرد اما باید به عوامل اقتصادی نگاه جدی تر داشت و اگر ازدواج و تشکیل خانواده نیاز جدی جوانان محسوب می گردد فراهم کردن بستر فرهنگی و اجتماعی به خصوص اقتصادی که امنیت و آینده ی خانواده را فراهم می سازد ضروری به نظر می رسد.

بنابراین اگر آثار سوء بی میلی و عدم پذیرفتن ازدواج به عنوان یک مشکل اجتماعی باور و درک شود. در این صورت عقلاً مسئولیت دولت و جامعه و اطرافیان و خانواده ها بیشتر می شود و به کار گیری روش های معقول و کارساز از بهترین اقدامات و حرکات است و هرگونه غفلت از جهت این افراد و نهادها برای ازدواج جوانان می تواند خسارت جبران ناپذیری برای جامعه و خانواده ها داشته باشد علی الخصوص می تواند فشارهای روحی و روانی به افرادی که نیاز به ازدواج دارند اما شرایط مهیا نمی شود وارد کند لذا در این باره مطالبی که به نظر می رسد شرایط ازدواج آسان را برای زوج ها فراهم سازد مورد مطالعه قرار گرفت.